

όσο οι αστυνόμοι; αναγκάζονται, για να βγάλουν το ψωμί τους, να γίνουντ' ένα με λωποδύτες και με κάθε παλιάνθρωπο, κι όσο η Αστυνομία μας κυβερνιέται κι αυτή, καθώς και κάθε άλλη εξουσία στον τόπο μας, από την πολιτική.

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ

την Πέμπτη βράδι παίχτηκε με μεγάλη επιτυχία η «Προμιάμη» του Γουλιέλμου, μια από τις εξοχότερες τραγωδίες του μεγάλου Αυστριακού ποιητή, που οι Γερμανοί τον φέρνουν άμέσως ύστερα από το Γκνίτε.

Το έργο είναι μεταφρασμένο από τον συνεργάτη μας κ. Κ. Χατζόπουλο, κι αυτό φτάνει. Ίσως σάλλο φύλλο, ή στο παραπάνω, δημοσιεύουμε μια σκηνή από την «Προμιάμη» κι έτσι οι αναγνώστες μας θα μπορούσαν να κρίνουν κι οι ίδιοι την αξιοσημειωμένη εργασία του κ. Χατζόπουλου, καθώς και τη μεγάλη αξία του έργου.

Ο κ. Οικονόμου, καθώς κι οι «Φάουστ» έτοιμα στην «Προμιάμη» έδαματούργησε.

ΚΥΡΙΕ ΔΗΜΑΡΧΕ

να ζήσεις, λυπήσου μας. Ψήφο έχουμε και μες και πάντα σε ψηφίσαμε και θα σε ψηφίζουμε. Δώσε λοιπόν διαταγή αυστηρή στους σκουπιδιάρηδες του Δήμου να πάνε να σηκώσουν τα σκουπίδια από τις σήλες των «Αθηνών». Τι θέλεις; Να πέσει καμιά πανούκλα μεθαύριο στην ανοιχτή στην πόλη;

Ανοιχτήκανε και μερικοί ύπνομοι κει μέσα, του Βλάχου, του Κανελλιδη και δεν ξέρουμε ποιού άλλου ακόμα. Τι τους αφήνεις και δεν διατάξεις τους μαστέρους να τους κλείσουνε;

Έχεις χρυσή καρδιά, αγαπάς την πόλη και τους ψηφοφόρους σου. Γι' αυτό δά κ' ελπίζουμε πως τα παρακάλια μας δὲ θά πάνε στά χαμένα.

ΚΑΛΑ

τά λέει η «Μεταρρύθμιση» για το λαϊκό συνδυασμό. Παιδ' κέρδος ἂν μπουνε στη Βουλή αντιπρόσωποι του έχλου, ἄφου μόλις μπουνε θά γίνουν εργασιὰ του πρώτου πολιτικού τετρατάνου;

Αλήθεια μεγάλη αύτό, καθώς είναι αλήθεια και

τέλλο, πως πρέπει να κατεβούνε στον εκλογικό ἄγωνα ἄνθρωποι μορφωμένοι κι ανεξάρτητοι, που νάχουν ὀρισμένο πρόγραμμα και που νά τὸ ξέρουμε πως ἅμα μπουνε στη Βουλή δὲ θά ζητήσουνε να ρουφετοκολληθούνε στόνα και στέλλο κόμμα, ἀλλὰ θά πολεμήσουνε κατακέφαλα με τὸ λόγο και με τὴν ψήφο τους τὴν καταραμένη Βουλευτοφουλοκρατία.

Τέτιοι ἄντρες ὡς τὴν ὥρα δὲ φανήκανε. Ἐκείνοι που μὲς ξεφυτρώνουν σήμερα γι' ανεξάρτητοι, είναι σὰν τούς ἄλλους, και θά βγάλανε με προθυμία τὴ μπουσούνα του ανεξάρτητου ἀπὸ τὴ μούρη τους ἂν τους; δεχόντουσαν σὲ κανένα συνδυασμό,— Θεοτοκικό ἢ Ντεληγιαννικό, ἀδιάφορο.

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

9

Μπιμπέρω μου, σ' ὀρκίζομαι
στο δίκοπο μαχαίρι μου
πὸς σὸν ξεχειμωνιάσουμι
θὲ νὰ σὲ κάμω ταίρι μου.
Ἄχ, πίστεψε στά λόγια μου
και πάψε τὰ ναζάρια σου·
δὲ με κοιᾷς πὸς γένηκα,
νὰ πίνω τὰ φαρμάκια σου;
Θάσαι σωστὴ βασίλισσα
στην ἀγκαλιὰ μου· ἔνοια σου·
μὲ τ' ἀργυρὰ σιολίδια σου
και τὰ μαλαματένια σου!

10

Σύρε νὰ πῆς τοῦ κῆρη σου
πὸς δὲ σ' ἀποχωρίζομαι,
γιατ' εἶμαι λεβεντόπαιδο,
και σὸ κρεσσὶ γνωρίζομαι.
Νὰ πῆς και στά ξαδέφια σου,
ποῦ με κατηγόρησαν,
πὸς ὄσοι κακοφρόνησαν
σ' ἐμένα, δὲ χρονοῖσαν!
Κι ἂν τύχη και νομίζουνε
πὸς ἄλλον θὰ σὲ δώσουνε,
τρέχα σκουρὴ πεύχανε
και θέν... νὰ τὴν ἰσόσουνε!

ΚΑ'ΙΝ

**ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΙΑΣ ΣΤΡΟΦΗΣ
ΙΕΡΕΜΙΑΚΗΣ ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ“**

(κ. «Εστία» τῆς Δευτέρας)

Δὲ μὲς ἀρέσει καθόλου οὔτε ἡ μπλωμένη γλώσσα τῶν ἐφημερίδων οὔτε ἡ ξεχαρβάλωτη ἐνεργεια τους, που και τέτοια συντελεῖ για τὴν παράλυση τοῦ ἔθνικοῦ ἐγκεφάλου, και για τὸ σκότωμα και τὴν ἀνηθικοποίηση τῆς νεοελληνικῆς ζωῆς, οὔτε οἱ θολωμένες ἢ κάλλια ἀνυπαρχτες ιδέες τους. Μολονότι φυσικά, μὲς ἀκηδιάζουν τὰ καμώματά τους και ὁ δρόμος ὁ στραβὸς που πήραν, ἐν τούτοις θέλουμε νὰ πιστέψουμε πὸς δὲν πορεύονται ὅπως πορεύονται ἀπὸ κακό σκοπό, πὸς δὲν τούς λείπει φιλοπατρία παρὰ μόνο πὸς εἶναι μουνδιασμένοι οἱ συντάχτες τους ἀπὸ παλιὲς τῶν δασκάλων μας ἁμαρτίες. Και κατὰ κράδα λυπούμαστε πὸς ὕστερ' ἀπὸ τόσο φῶς και τόσο ἐπιστήμη ἐξακολουθεῖ ἀκόμη μέσα στον αἶωνα τὸ μεσαιωνικό αὐτό μουνδιασμα και ξεδεύεται τόσο μελάνι, για νὰ τυπώνονται με τὸ σωρὸ δερτῆρι για τὸ ράφι και σεπτόνικ με σκουληκοφαγωμένους γραμματικούς τύπους και βουκολακισμένους λέξεις, για μιὰ τρύπα στο νερό και για τὴν κακὴ και ψυχρὴ μας μέρα.

Ἐννοεῖται πὸς σὰν Ἕλληνες που εἶναι κι αὐτοί, ἂν και ὄλοι τους ἀνόητα δουλεύουν για νὰ μὲς βγάλουν τὸ Θεὸ μας και νὰ φτιάσουν τὴν τρύπα στο νερό, ἔχουν και οἰκογενειακά μαλώματα ἀναμεταξύ τους, ὁ καθένας θέλει κατὰ τὸ δικὸ του τρόπο νὰ σωραζῆ ψευτιάς, νὰ τρυπᾷ τὸ νερό και νὰ δολοφονᾷ τοὺς Ἰσάχρους, και σὰν λόγιοι, δὲν παραδέχονται μεταξύ τους ἀνώτερο, κι ἀπὸ ἀπλό κομπλιμέντο μονάχα φώναξαν ἕνα δὺο φορές τις προάλλες πὸς ὁ Γαβριηλίδης εἶναι ὁ πρῶτανός τους, ὡς που νὰ μπῆ στη φυλακὴ και νὰ ἡσυχάσου.

Ἄλλ' ἐνὸ κρυποτάφουνα μεταξύ τους, ἀπαρᾷλληλα ὅπως μερικοὶ πατριωτικοὶ σύλλογοι, τοὺς βλέπεις, ἔξὸν ἀπὸ λίγες φωτῆρες ἐξαίρετες και μικρὲς διαφορές που ἔχουν, νὰ ἐνώνουνται ἀπελπισμένα για νὰ πολεμήσουν τὴν πραγματικὴ μας γλώσσα που δόξα σοι ὁ Θεὸς ζῆ και θά ζῆ στη ζωντανὴ μας λαλιά, και καθένας ἀπὸ τὴ στήλη που του ὀρίζει ὁ διευλυντής του, σὰν πουτικοὶ ἀπὸ τὴν τρύπα τους, νὰ ροκανίζουν και νὰ μασσολλίζουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὰ σάνδια του πετροθεμελιωτου κι ἀσάλευτου παλα-

οὔτε για τὴ γλώσσα του. Θά ζήση για κάποιον ἄλλη φόρμα, βαθύτερη κ' ἰσοτερικώτερη, που δίνει στη σάτυρά του κ' ἡ φόρμα αὐτή, που βρῖσκειται σιμωτέρα στην οὐσία, στην ψυχή, και κάνει τὸ λόγο του ποιήση, που φαίνεται φόρμα πρωτότυπη, ἀμίμητη, τελεία.

Ὁ Σουρῆς εἶνε για μένα μεγάλος τεχνίτης, γιατὶ μπόρεσε να βρῆ και να παρουσιάση καινούργιες σχέσεις κωμικοῦ. (Τὸ σχέσεις ἐδῶ εἶνε δρος, που δὲν ξερω πὸς θά τὸ μετάφραζεν ὁ Παλλης, μὲ πιστεύω πὸς καταλαβαίνεται κι ἁμετάφραστος). Προκισμένος ἀπὸ τὴ φύση με θαυμαστὴν ἱκανότητα νὰ διακρίνη ἁμέσως σὲ κάθε πράγμα τὴν ἀπτεία του ὄψη, —μὲν ὄψη που κανένας ἄλλος δὲ θά μπορούσε να τὴν ἴδῃ, μὲ που ὄλοι τὴν βλέπουν και τὴν ἀναγνωρίζουν ὕστερα, ἅμα τὸς τὴ δειξῆ ὁ κωμικός,—ἀνάπτουξεν ἕνα πνεῦμα σατυρικῶν ἰδιορρυθμῶν, ἐμάρφωσεν ἕνα τρόπον ἐντελῶς ρωμαῖκο μὲ κ' ἐντελῶς ἀτομικό. Δὲ μοιάζει με κανέναν ἄλλο σατυρογράφο, οὔτε δικὸ μας, οὔτε ξένο, οὔτε παλιό, οὔτε νεώτερο. Ὁ τρόπος που πέρνει τὸ καθὲ του θεμα, οἱ σκηνές που ξετυλίγει με τὰ διάφορα πρόσωπα του Ρωμηοῦ, φανταστικά και πραγματικά, —σκηνές που ἀποτελοῦν πάντα σὲ μιὰ μικρὴ κωμῶδια,—εἶναι κάτι ἀπρόοπτον, ἀπάνταστο και πολλές

φορές δαιμόνιο. Συχνά, ὅπως ὄλοι οἱ σατυρικοί, προστρέξει στην παρωδία και στο εἶδος αὐτό εἶναι πάλι μοναδικὸς και ἀφαστος. Τίποτα δὲν ὑπάρχει σημαντικό και χαρακτηριστικό, ἀπὸ τὴ ρωμαῖκη ζώη, που νὰ μὴν το ξέρη και νὰ μὴν τὸ μεταχειρίστηκε στη σάτυρά του. Ἐχει στα χέρια του τὸ πλουσιώτερον ὕλικό, και δὲν τοῦ ξεφεύγει ἰδιωτισμός, παράδοση, παροιμία, λαϊκὸ ἀνέκδοτο και προφορὰ ἀκόμα τοπικὴ, ἀπ' ὄλη τὴ Ρωμισίνη. Φύλλο «Ρωμηοῦ» δὲ θά βρῆς που νὰ μὴν εἶναι γέματο ἀπὸ τὰ πιὸ εὐτυχισμένα εἰρήματα.

Ὁ Ψυχάρης μου κάνει τὴ μεγάλη τιμὴ νὰ μνημονεύῃ τὴ Στέλλα Μολάντη μαζί με τὰ ποιήματα του Δροσίνη, για νὰ πῆ πὸς κρατοῦνται ἀπὸ ἰδανικά τέχνης, π' οὔτε στον ὕπνο του δὲν τὰ εἶδεν ὁ καίμενος ὁ Σουρῆς. Δὲ μιλῶ για τὰ ποιήματα του Δροσίνη με τις γλυκιές τους φόρμες. Μὲ ὄσο για τὰ δικὰ μου φτωχότατα διηγήματα,— με πικραίνει κατὰ κράδα νὰ τὸ συλλογιέμαι, μὲ δὲ με τυρώνει τόσο ὁ πατρικὸς ἐγωϊσμός,—μπορεῖ να ἔχουν κάποια σχετικὴν ἀξία, μπορεῖ να εἶναι καλλίτερο ἄπ' ἄλλα, μπορεῖ να διαβάζονται ἀκόμα κι ὄταν δὲ θά διαβάξεται πιὰ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους μας ὁ «Ρωμιός»· μὲ εἶμαι βεβχιος πὸς θά ἔχουν ὀλοτέλα ξεχαστή, και πὸς κι αὐτὸ τὸ χαρτὶ που εἶναι τυπωμένα θά ἔχη

τριφτὴ σὲ σκάνη. ὄταν τὸ ἔργο του Σουρῆ, ξεατυπωμένο, ξανακτωμένο, θά χαίρεται τὴ ζώη τὴν ἀθάνατη!

Εἶπα προητέρως πὸς χαρίζω τὸν τόμο που θά κλειοῦσε τ' ἀποσπᾷματα κειν του Σουρῆ, που ἔχω μοιαζαν περισσότερο με τὰ ποιήματα τῶν καινούργιων ἰδανικῶν. Τὸν χαρίζω αὐτὸν για νὰ κρητήσω ἕνα ἄλλο. Ὁ τόμος αὐτός θά φανῆ μὲ μέρη με διαλεχτὰ κωμῆματα ἀπὸ τὸ «Ρωμηὸ» και ἀπὸ τὰ «Ἰστοήματα», και θά δίνῃ μὲν ἰδια για τὸ Σουρῆ στους κατοπινούς, που βέβαια δὲ θά μπορούν να διαβάξουν και τοὺς τριάντα ἢ σαράντα τόμους που θά φῆση πίσω του ὁ ἀνεξάντλητος ποιητής. Ἐ! ἡ συλλογὴ αὐτή, τὸ ἀπῆχθισμα, τὸ κορυφολόγισμα, —μπορεῖ να εἶνε και δὺο τόμοι, ξερω κ' ἐγὼς; θά μείνῃ βιβλίον ἀθάνατο, κλασικό, και θά διαβᾷξεται ὄσο θά ὑπάρχη στον κόσμῳ φιλολαγία και τέχνη. Ὁὰ τοποθετηθῇ στις βιβλιοθήκες δίπλα στον Ἄριστοφάνη, δίπλα στους μεγάλους σατυρικούς και κωμικούς. Τὶ θά ἔχη μέσα; Δὲν ξερω. Ἐγὼ δὲ θά ἐπιχειρήσω τὴν ἐκλογὴ,—ὁ καιρός θά τὴν κἀμη. Μὲ που φαίνεται πὸς δὲ θά λείγῃ τὸ φύλλο του Μαραθῶνιου δρόμου, οὔτε ἡ φυγὴ τῆς Λάρισσας, οὔτε ἡ σκηνὴ ἐκείνη που ὁ μακαρίτης ὁ Φιλῆμων πέρνει τὸ Βασίλεα Γεώργιο και τὸν οδηγεῖ στοῦ τάφους